

ФІЗИЧНА ОСВІТА І СПОРТ

УДК 796.062"364*(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15087506>

Причини змін у стані ДЮСШ за роки війни і шляхи покращення їхньої подальшої діяльності

Приходько Володимир Васильович

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики спортивної підготовки, Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-6980-1402>

Долбишева Ніна Григорівна

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, професор, декан факультету фізичної культури і спорту, Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-7306-9194>

Балджи Ілона Володимирівна

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики спортивної підготовки, Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5157-5638>

Шиян Ольга Володимирівна

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри фізичного виховання та основ здоров'я, Український державний університет науки і технологій Навчально-науковий інститут «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», м. Дніпро, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-9989-2939>

Ужвенко Вікторія Анатоліївна

викладач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації, Національний університет

фізичного виховання спорту України, м. Київ,

<https://orcid.org/0000-0002-6152-3580>

Прийнято: 01.03.2025 | Опубліковано: 19.03.2025

***Анотація.** За роки війни Росії проти України відбулась перебудова освітнього процесу, у т. ч. організації занять спортом. Але ці заходи не запобігли погіршенню стану дитячо-юнацького спорту. Відтак, існує потреба встановити, які саме фактори вплинули на діяльність ДЮСШ у визначальній мірі. А також окреслити шляхи покращення їхньої діяльності, включаючи період повоєнного відновлення. **Мета роботи** - встановити причини змін у стані дитячо-юнацьких спортивних шкіл за 2022-2024 роки, а також визначити шляхи покращення діяльності ДЮСШ в умовах, що склались. **Методи та організація дослідження.** Дослідження проведене у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту. Основний метод збору емпіричного матеріалу – експертне опитування за допомогою анкетування. Всього для створення експертної групи було опитано 15 директорів різних дитячо-юнацьких спортивних шкіл системи освіти Дніпропетровської області.*

***Результати** свідчать про наступне. Переважна більшість опитаних не вважає, що органи місцевої влади зменшили свою увагу до розвитку фізичної культури і спорту. Хоча частина респондентів має певні сумніви, загальний тренд свідчить про підтримку активних дій влади в цій сфері. Хоча очевидно й те, що органи місцевої влади не завжди зосереджують свою увагу на розвитку спорту. Це може свідчити про пріоритети у їхній діяльності, де на перший план виходять питання безпеки та виживання, залишаючи розвиток спорту на другому місці. Однак, незважаючи на ситуацію, важливість фізичної культури*

і спорту не варто недооцінювати, оскільки вони можуть стати важливим інструментом для об'єднання громади та підтримки морального духу.

***Висновки.** Стан фізичної культури і спорту в Україні в умовах війни вимагає комплексного підходу, що передбачає не лише підтримку з боку держави, а й активну участь громади, батьків і спортсменів. Тільки спільними зусиллями можна забезпечити майбутнє дитячо-юнацького спорту і підвищити його значення у суспільстві. Важливо пам'ятати, що спорт може стати не лише засобом фізичного розвитку, а й важливим елементом моральної підтримки та згуртування громади в часи випробувань.*

***Ключові слова:** дитячо-юнацький спорт у роки війни, ДЮСШ, фактори війни, що впливають на діяльність ДЮСШ, покращення діяльності ДЮСШ, повоєнне відновлення спорту.*

Reasons for changes in the state of youth sports schools during the war years and ways to improve their further activities

Prykhodko Volodymyr Vasylevich

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Theory and Methods of Sports Training, Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports, Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-6980-1402>

Dolbysheva Nina Grigorivna

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Professor, Dean of the Faculty of Physical Culture and Sports, Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports, Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-7306-9194>

Ілона Baldzhi

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor of the Department of Theory and Methods of Sports Training, Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports, Dnipro, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-5157-5638>

Olga Shyyan

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Physical Education and Fundamentals of Health, Ukrainian State University of Science and Technologies Educational and Scientific Institute «Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture», Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-9989-2939>

Viktoriia Uzhvenko

Lecturer, Department of Health, Fitness and Recreation, National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kyiv,
<https://orcid.org/0000-0002-6152-3580>

Abstract. *During the years of Russia's war against Ukraine, the educational process was restructured, including the organization of sports. But these measures did not prevent the deterioration of the state of children's and youth sports. Therefore, there is a need to establish which factors influenced the activities of youth sports schools to a decisive extent. And also to outline ways to improve their activities, including the period of post-war recovery. **The purpose** of the work is to establish the reasons for changes in the state of children's and youth sports schools in 2022-2024, as well as to identify ways to improve the activities of youth sports schools in the current conditions. **Methods and organization of the study.** The study was conducted at the Pridneprovsk State Academy of Physical Culture and Sports. The main method*

of collecting empirical material is an expert survey using a questionnaire. In total, 15 directors of various children's and youth sports schools of the education system of the Dnipropetrovsk region were interviewed to create an expert group.

*The **results** indicate the following. The respondents' answers indicate that the vast majority do not believe that local authorities have reduced their attention to the development of physical culture and sports. Although some respondents have certain doubts, the general trend indicates support for active actions by the authorities in this area. Although it is also obvious that local authorities do not always focus their attention on the development of sports. This may indicate priorities in their activities, where issues of safety and survival come to the fore, leaving the development of sports in second place. However, despite the situation, the importance of physical culture and sports should not be underestimated, as they can become an important tool for uniting the community and maintaining morale.*

***Conclusions.** The state of physical culture and sports in Ukraine in wartime requires a comprehensive approach, which involves not only support from the state, but also the active participation of the community, parents and athletes. Only joint efforts can ensure the future of children's and youth sports and increase its importance in society. It is important to remember that sports can become not only a means of physical development, but also an important element of moral support and community cohesion in times of trial.*

***Key words:** children's and youth sports during the war years, DYSSH, factors of the war affecting the activity of DYSSH, improving the activity of DYSSH, post-war recovery of sports.*

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень. У статті «Тенденції змін у діяльності ДЮСШ Дніпропетровської області за роки повномасштабної війни Росії проти України» було доведено, що основні зміни у стані діяльності ДЮСШ в період з 2022 по 2024 рр. безпосередньо пов'язані з

наслідками війни. Відбулась перебудова освітнього процесу, у т. ч. організація занять спортом [15]. Але у повній мірі не вдалось уникнути тяжких наслідків війни для закладів освіти та майбутнього дітей [17, 20]. Це пов'язане зі значними людськими та матеріальними втратами дитячо-юнацького спорту [4, 6, 9, 12, 18]. Хоча й зафіксовані численні втрати, які поніс дитячо-юнацький спорт за час російської агресії, спортивне життя дітей та юнацтва продовжується і під час війни [5, 7, 10, 11, 14]. Одночасно з'явилися напрацювання, присвячені темі відновлення та регіонального розвитку вже опісля війни [1-3, 8, 13, 16, 19].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Між тим, не вивчені і не описані причини змін у стані ДЮСШ та СДЮШОР за роки війни, а також можливі шляхи покращення їхньої подальшої діяльності. Не встановлено, чи існує переключення уваги органів місцевої влади з теми спорту на інші напрямки діяльності. Невідомо, чи існує зменшення уваги органів місцевої влади до розвитку фізичної культури і спорту. Не досліджено, чи що існує помітне зменшення коштів, які є у розпорядженні органів місцевої влади. Ці та інші наявні питання визначили потребу у проведенні даного дослідження.

Мета дослідження - встановити причини змін у стані дитячо-юнацьких спортивних шкіл за 2022-2024 роки, а також визначити шляхи покращення діяльності ДЮСШ в умовах, що склались.

Методи та організація дослідження. Дослідження проведене у Придніпровській державній академії фізичної культури і спорту. Основний метод збору емпіричного матеріалу – експертне опитування за допомогою анкетування. Всього для створення експертної групи було опитано 15 директорів різних дитячо-юнацьких спортивних шкіл системи освіти Дніпропетровської області. Для обробки отриманої емпіричної інформації, зібраної в процесі опитування, застосовувалась спеціалізована програма SPSS for Windows 22.0. IBM SPSS Statistics for Windows це спеціалізоване програмне рішення для обробки та аналізу даних, широко застосовуване в соціології, педагогіці та інших

областях знань. SPSS для Windows надає інструменти для виконання описової статистики, прогнозування та кластерного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження та його обговорення.
 Спочатку наведемо результати опитування та проведемо аналіз відповідей експертів щодо причин змін у стані діяльності ДЮОШ за 2022-2024 рр.

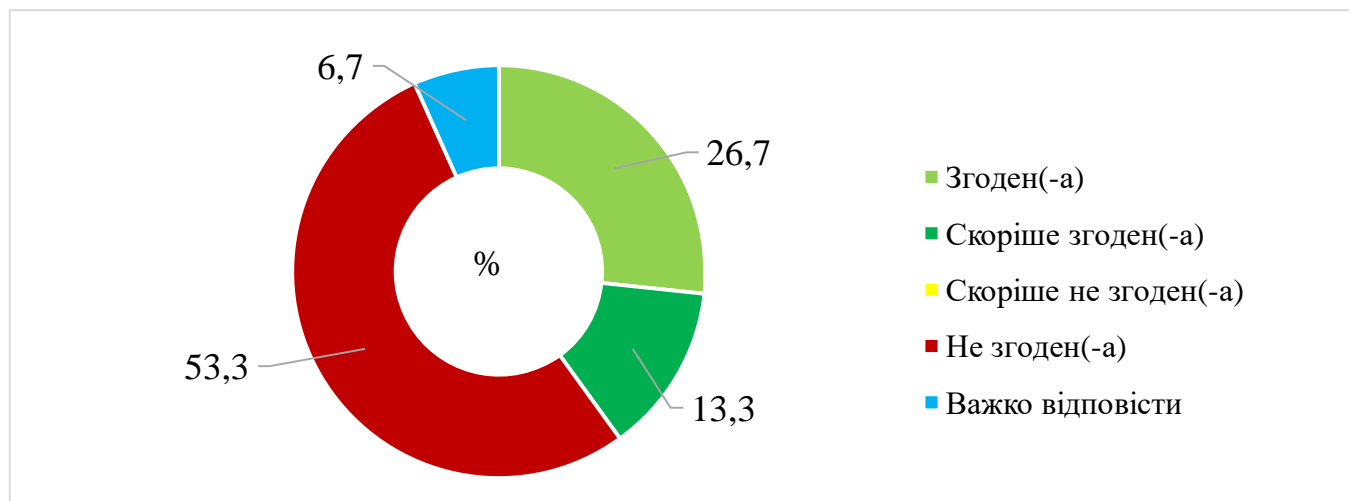

Рисунок 1. Розподіл відповідей респондентів стосовно твердження, що існує переключення уваги органів місцевої влади на інші напрямки діяльності

Згідно з результатами, що представлені на рис. 1, а саме реакцією опитуваних на подане для оцінювання твердження, що існує переключення уваги органів місцевої влади на інші напрямки діяльності, маємо такі дані.

Більшість респондентів (53,3%) вважають, що органи місцевої влади не переключають увагу на інші напрямки діяльності. Це може свідчити про те, що влада продовжує зосереджувати зусилля на вирішенні пріоритетних соціальних проблем, можливо, пов'язаних з війною, а також відновленням інфраструктури. І все ж значна частка респондентів (26,7% повністю згодні і 13,3% скоріше згодні) вважає, що відбулося переключення уваги влади. Це тому, що в окремих громадах дійсно спостерігається зміщення пріоритетів на інші напрямки діяльності, ніж це було до початку війни. 6,7% респондентів не визначились з

відповіддю. Це може вказувати на складність оцінки діяльності органів влади або різні ситуації в окремих громадах, де можливо спостерігаються як випадки переключення уваги, так і збереження фокусу на традиційних пріоритетах.

Дані, які представлені на рис. 2 стосовно твердження, що існує зменшення уваги органів місцевої влади до розвитку фізичної культури і спорту, відображаються наступним чином: 6,7% респондентів повністю підтримують ідею про зменшення уваги до розвитку фізичної культури і спорту.

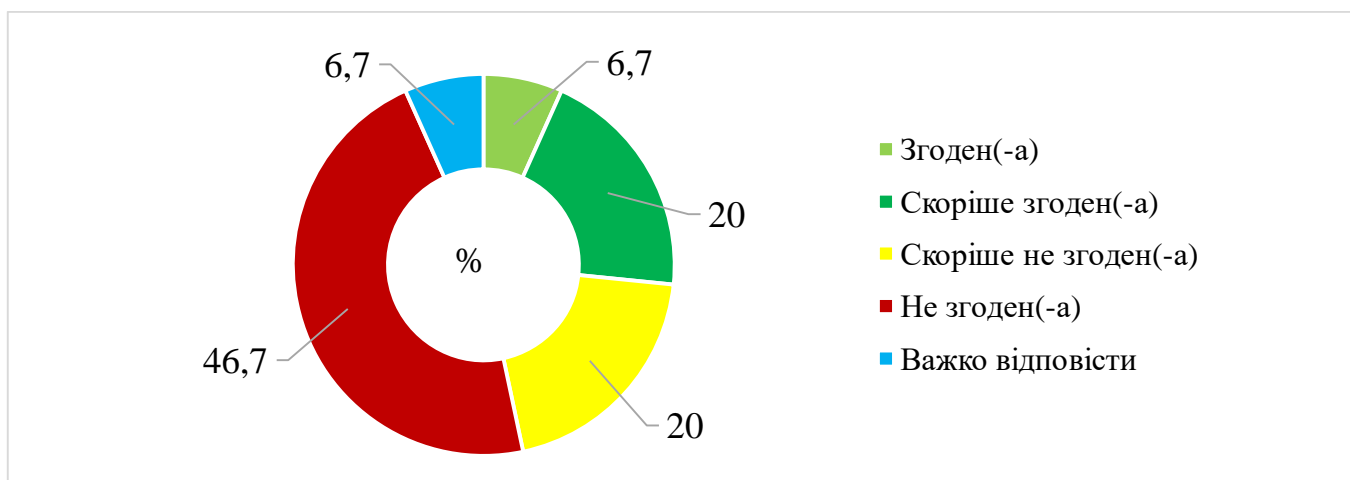

Рисунок 2. Розподіл відповідей опитаних експертів відносно твердження, що за роки війни існує зменшення уваги органів місцевої влади до розвитку фізичної культури і спорту

Це вказує на те, що більшість опитаних не вважають, що органи місцевої влади ігнорують ці напрямки. Частка респондентів (20%) вважає, що, скоріше, відзначається зменшення уваги, в той час як інші 20% висловилися на користь думки, що вони скоріше не згодні з таким твердженням. Це може говорити про те, що серед респондентів є певна розбіжність у сприйнятті ситуації, ймовірно, через різні місцеві контексти або ініціативи місцевих керівників. Найбільша частка респондентів (46,7%) не погоджуються з твердженням про зменшення уваги до фізичної культури і спорту. Це свідчить про те, що більшість опитаних вважають, що органи влади продовжують активно підтримувати цю сферу. Лише

6,7% респондентів не змогли дати чіткої відповіді на питання, сформульоване як твердження.

Відповіді респондентів вказують на те, що переважна більшість не вважає, що органи місцевої влади зменшили свою увагу до розвитку фізичної культури і спорту. Хоча частина респондентів має певні сумніви, загальний тренд свідчить про наявність підтримки і активних дій влади в цій сфері. Це може підкреслювати розуміння важливості фізичної культури і спорту для суспільства, особливо в умовах війни, а також вказує на необхідність комунікації між владою та населенням для покращення обізнаності про реалізовані нею ініціативи.

Відносно твердження стосовно того, що існує помітне зменшення коштів, які є у розпорядженні органів місцевої влади, можна говорити про наступне (рис. 3): 13,3% респондентів вважають, що є помітне зменшення коштів у розпорядженні органів місцевої влади.

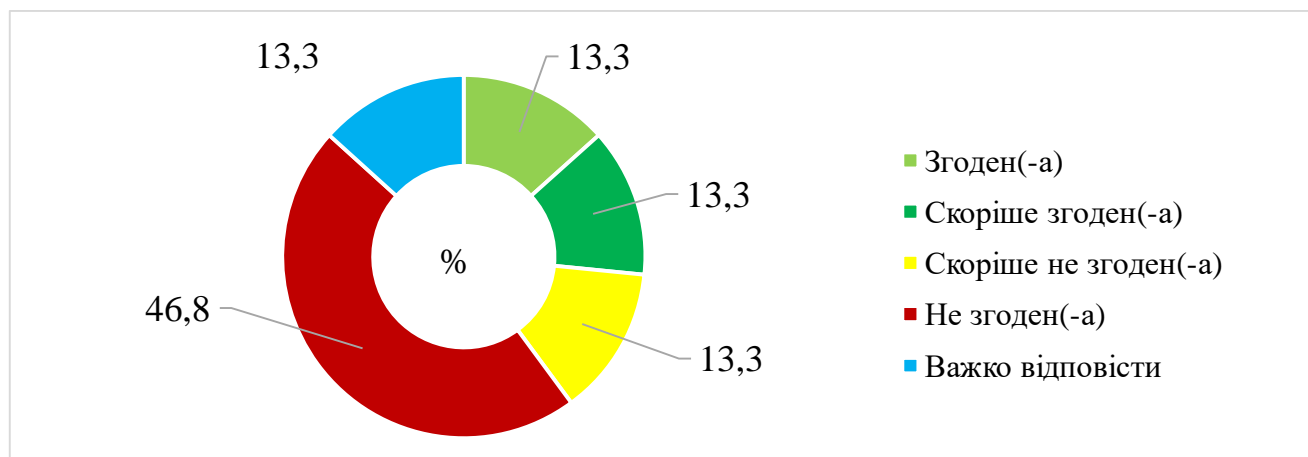

Рисунок 3. Думка респондентів про твердження, що існує помітне зменшення коштів, які є у розпорядженні органів місцевої влади

Але можна припустити, що більшість опитаних не сприймають ситуацію як серйозну проблему. Серед респондентів є певна невизначеність: 13,3% висловилися за те, що скоріше згодні, а 13,3% – що скоріше не згодні. Це вказує на наявність різних точок зору щодо фінансової ситуації в місцевих органах влади, можливо, через територіальні особливості або різний досвід у

фінансуванні. Найбільша частка (46,8%) не погоджується з твердженням про зменшення коштів. Це може свідчити про стабільність фінансування або навіть про можливе збільшення ресурсів у розпорядженні органів місцевої влади, що важливо в умовах кризи. 13,3% респондентів не змогли дати чіткої відповіді на питання, що може свідчити про недостатню інформацію про існуючий фінансовий стан органів місцевої влади або про складність оцінки цієї ситуації.

Що стосується даних, представлених на рис. 4, а саме твердження, що існує зменшення уваги батьків та їхніх дітей до активних занять спортом, маємо наступні показники: 20% респондентів повністю погодилися з цим твердженням, ще 20% висловилися скоріше на підтримку. Однак 20% респондентів зазначили, що скоріше не згодні з цим твердженням, а 40% категорично не погоджуються. Це може вказувати на те, що активність дітей у спортивній сфері залишається на задовільному рівні або навіть зростає, незважаючи на можливі зовнішні виклики, покликані війною.

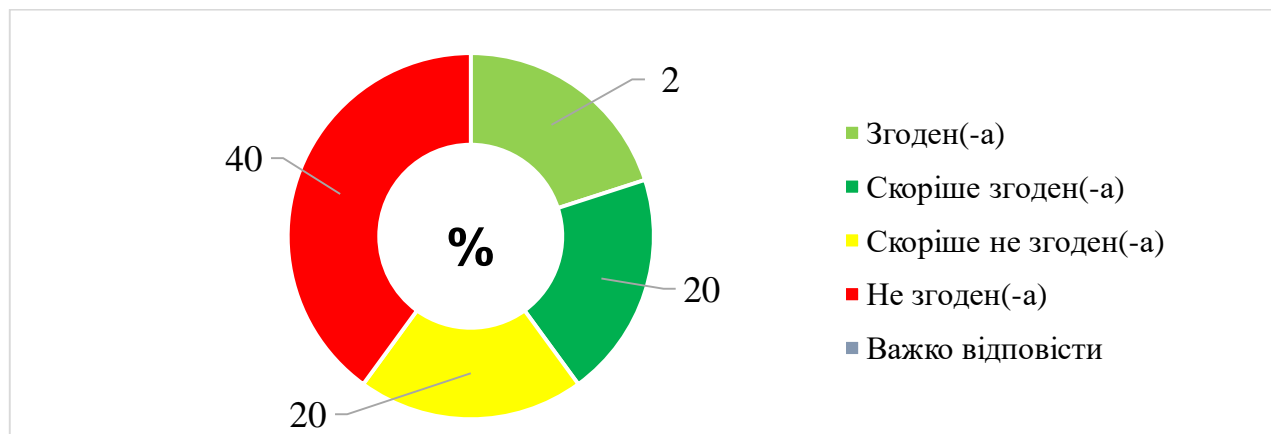

Рисунок 4. Думка респондентів стосовно твердження, що існує зменшення уваги батьків та їхніх дітей до активних занять спортом

Наступне твердження дослідження полягало у тому, що однією з причин змін у стані ДЮСШ є відхід (мобілізація) до Сил Оборони України кращих тренерів і спортсменів (рис. 5). Обробивши дані, маємо такі результати: 33,3% респондентів повністю погодилися з цим твердженням, а 46,7% висловилися як

«Скоріше згоден(-а)». Лише 6,7% респондентів не погоджуються з цією думкою, а 13,3% не змогли визначитися з відповіддю. Важливо відзначити, що жоден респондент не вибрав варіант «Скоріше не згоден(-а)». Поєднуючи дані, можна зробити висновок, що 80% респондентів вважають, що відхід кращих тренерів і спортсменів до Сил Оборони України справді вплинув на стан діяльності ДЮСШ. Це вказує на серйозність ситуації, що, безумовно, може у подальшому негативно вплинути на якість підготовки юних спортсменів в областях.

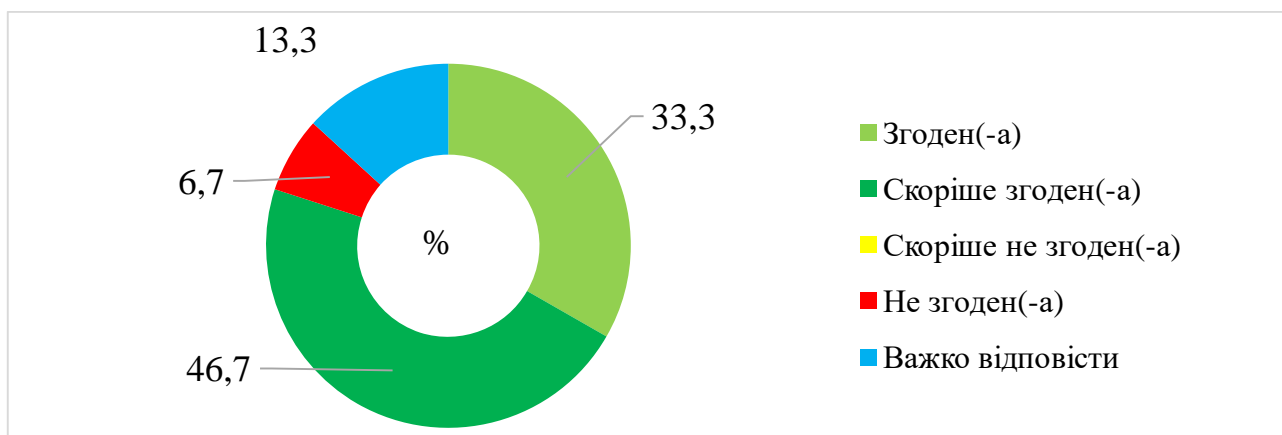

Рисунок 5. Розподіл відповідей опитаних експертів щодо твердження, що однією з причин змін у стані ДЮСШ є відхід (мобілізація) до Сил Оборони України кращих тренерів і спортсменів

Виконаємо, також, аналіз відповідей експертів щодо шляхів покращення діяльності ДЮСШ в умовах, що склались станом на 2024 р., з урахуванням важливості фізичної підготовки дітей і молоді до оборони України.

Кажучи про твердження, що одним із шляхів покращення стану сфери фізичної культури і спорту є прийняття державою законодавчих актів про потребу розвитку спорту в умовах воєнних дій і подальшого протистояння з Росією, ми маємо дані, що представлені на рис. 6.

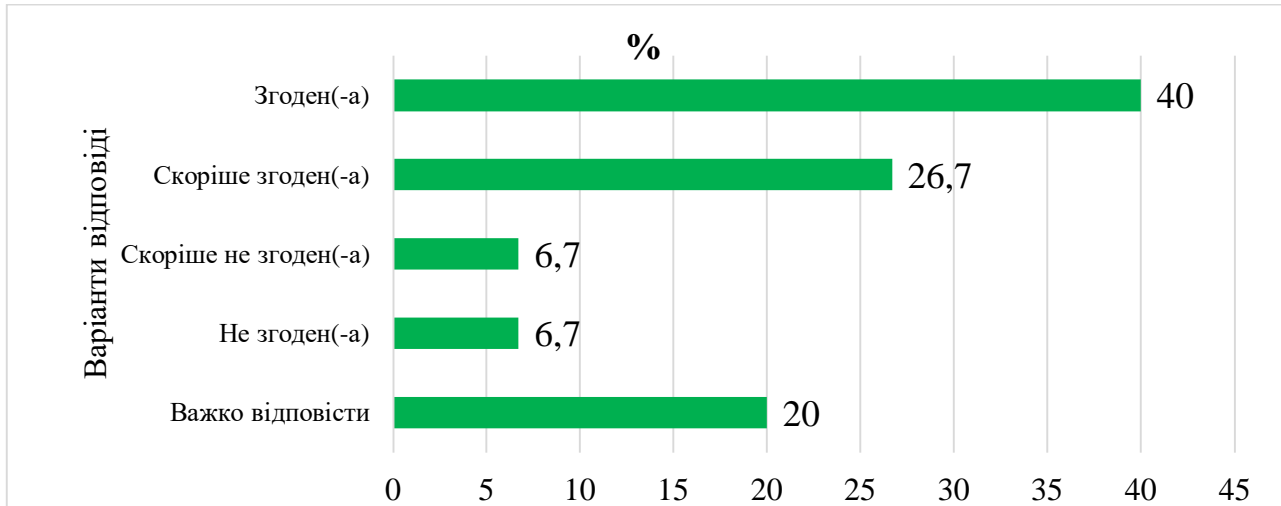

Рисунок 6. Розподіл відповідей респондентів щодо твердження, що одним із шляхів покращення стану діяльності ДЮСШ є прийняття державою законодавчих актів щодо потреби розвитку фізичної культури і спорту в умовах воєнних дій і подальшого протистояння з Росією

Більшість респондентів (40%) повністю погоджуються з цим твердженням, а ще 26,7% скоріше погоджуються. Лише 6,7% респондентів висловили скоріше незгоду і стільки ж (6,7%) повністю не згодні з цією пропозицією. Водночас 20% респондентів не змогли дати конкретної відповіді.

На рис. 7 зображені дані, які стосуються твердження, що одним із шляхів покращення стану сфери фізичної культури і спорту в ОТГ, де й утворені ДЮСШ, є звертання більшої уваги керівництва області і району до розвитку фізичної культури і спорту в умовах воєнних дій і наступного протистояння з Росією.

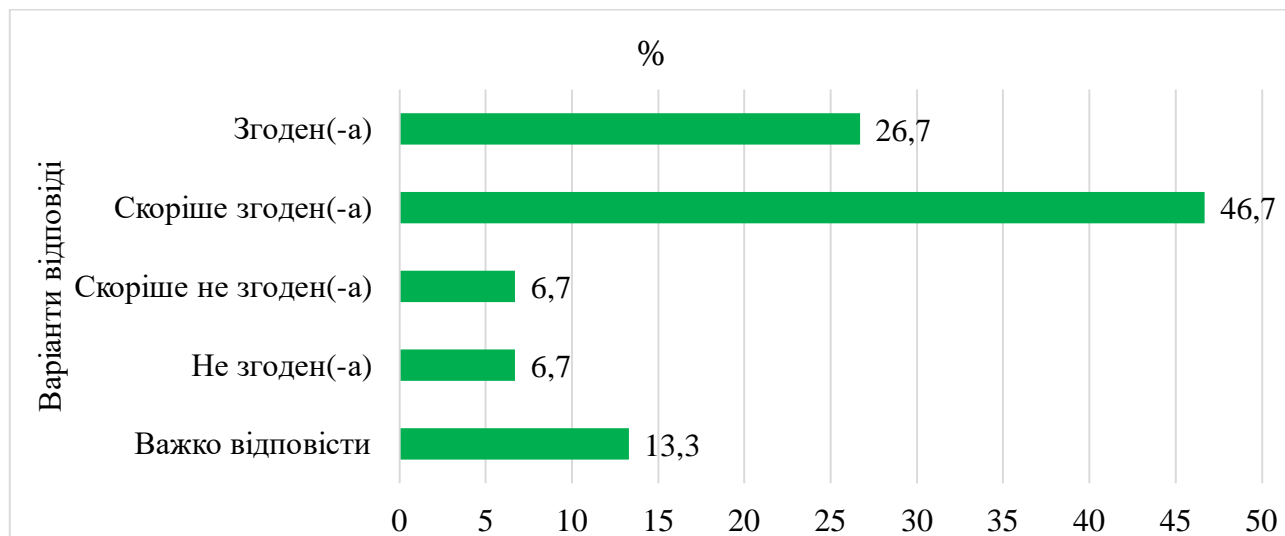

Рисунок 7. Розподіл відповідей експертів стосовно твердження відносно того, що одним із шляхів покращення стану сфери фізичної культури і спорту в окремих ОТГ є звертання більшої уваги керівництва області і району до розвитку фізичної культури і спорту в умовах воєнних дій і наступного протистояння з Росією

Загалом 73,4% респондентів (26,7% згодні та 46,7% скоріше згодні) вважають, що звертання більшої уваги до фізичної культури та спорту з боку керівництва області та району є важливим для покращення ситуації. Це підкреслює усвідомлення важливості державної підтримки у розвитку спорту в умовах війни. Лише 6,7% респондентів не підтримують дане твердження, що свідчить про те, що більшість опитаних визнає потребу у більшій увазі до сфери фізичної культури і спорту. Однак наявність невеликої кількості незгодних може також свідчити про те, що деякі респонденти можуть мати альтернативні ідеї щодо розвитку спорту. 13,3% респондентів не змогли дати чіткої відповіді на питання. Це може свідчити про недостатню інформацію про стан фізичної культури та спорту в їхній громаді або про складність питання.

Виходячи з отриманих даних, ми можемо говорити про те, що більшість респондентів усвідомлює важливість звернення уваги керівництва області і району до розвитку фізичної спорту в умовах воєнних дій. Це свідчить про

необхідність активізації зусиль на рівні держави та місцевого самоврядування для підтримки та розвитку спортивних програм, які можуть забезпечити здоров'я та соціалізацію молоді, а також посилити моральний дух громади в умовах складної ситуації під час війни.

Наступне питання дослідження було стосовно твердження щодо того, що одним із шляхів покращення стану діяльності ДЮСШ є звертання уваги провідних спортсменів на потребу розвитку дитячо-юнацького спорту в умовах воєнних дій і подальшого протистояння з Росією (рис. 8.).

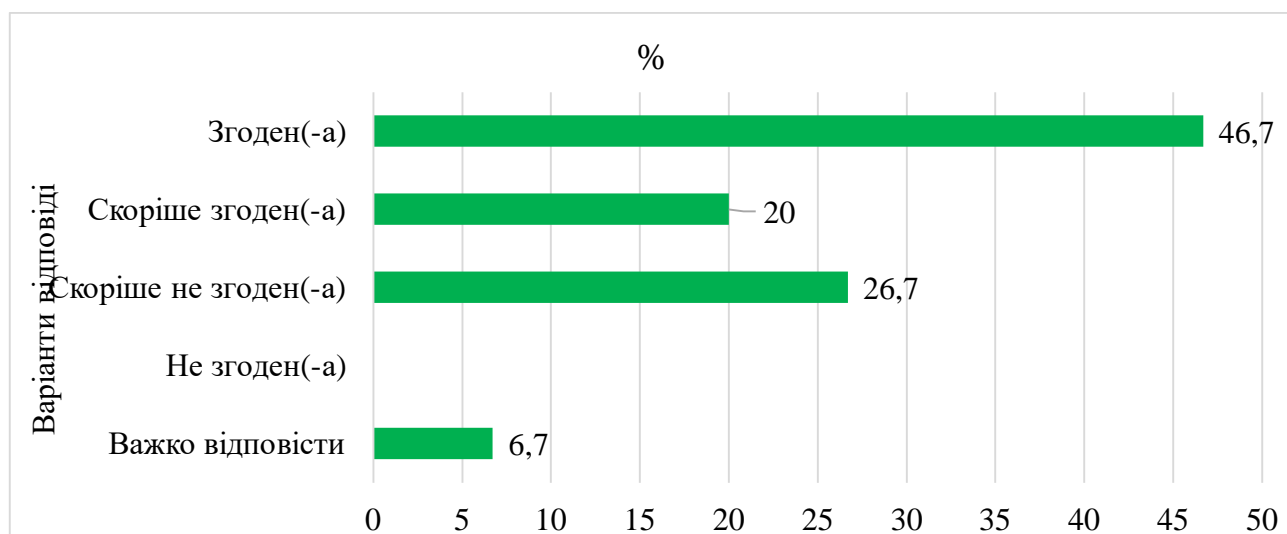

Рисунок 8. Розподіл відповідей експертів стосовно твердження щодо того, що одним із шляхів покращення стану діяльності ДЮСШ є звертання уваги провідних спортсменів на потребу розвитку дитячо-юнацького спорту в умовах воєнних дій і подальшого протистояння з Росією

Обробивши дані, маємо результати, що зображені на рис. 8. Можемо говорити про те, що переважна більшість – 66,7% респондентів (46,7% згодні та 20% скоріше згодні) вважають, що залучення уваги провідних спортсменів до розвитку дитячо-юнацького спорту є важливим кроком в умовах війни. Це свідчить про розуміння значення моделей для наслідування та впливу, який можуть мати досвідчені спортсмени на молоде покоління. 6,7% респондентів не змогли визначитися з відповіддю, що може свідчити про недостатню обізнаність

щодо ролі провідних спортсменів у розвитку дитячо-юнацького спорту або про складність питання. Це підкреслює потребу в додатковій інформації та комунікації. Жоден з респондентів не вибрав варіант «Не згоден(-а)», що вказує на однаковість у сприйнятті важливості цієї ініціативи. Це може свідчити про загальну підтримку ідеї залучення зірок спорту для популяризації активних занять спортом серед дітей та молоді.

Результати опитування вказують на високу підтримку ідеї залучення уваги провідних спортсменів до розвитку дитячо-юнацького спорту в умовах війни. Це підтверджує важливість рольових моделей у формуванні спортивних цінностей та активізації участі молоді у спортивних програмах.

Стосовно твердження щодо того, що одним із шляхів покращення стану сфери фізичної культури і спорту в окремих ОТГ є також звертання уваги військових – відомих випускників ДЮСШ на потребу розвитку фізичної культури і спорту в умовах воєнних дій і протистояння з Росією, маємо такі результати (рис.9). Згідно отриманим даним, що зображені на рис. 9, 86,7% респондентів (20% згодні та 66,7% скоріше згодні) вважають, що активізація уваги відомих військових, вони ж випускники ДЮСШ, до потреби розвитку фізичної культури та спорту є важливою. Це свідчить про розуміння значення ролі моделей для наслідування, які можуть надихнути молодь та підвищити їхню зацікавленість у заняттях спортом. Лише 13,3% респондентів висловилися як «Скоріше не згоден(-а)», що може вказувати на те, що частина учасників опитування можуть мати альтернативні погляди щодо шляхів покращення ситуації у фізичній культурі і спорті. Можливо, їм не зовсім зрозумілі або видаються недостатньо значущими переваги, які можуть принести військові, або ж вони вважають, що потрібні інші підходи. Немає жодного респондента, який би виступив проти цієї ініціативи, що вказує на однаковість у сприйнятті важливості залучення військових до популяризації спорту. Це може свідчити про загальне усвідомлення необхідності такої підтримки, особливо в умовах війни.

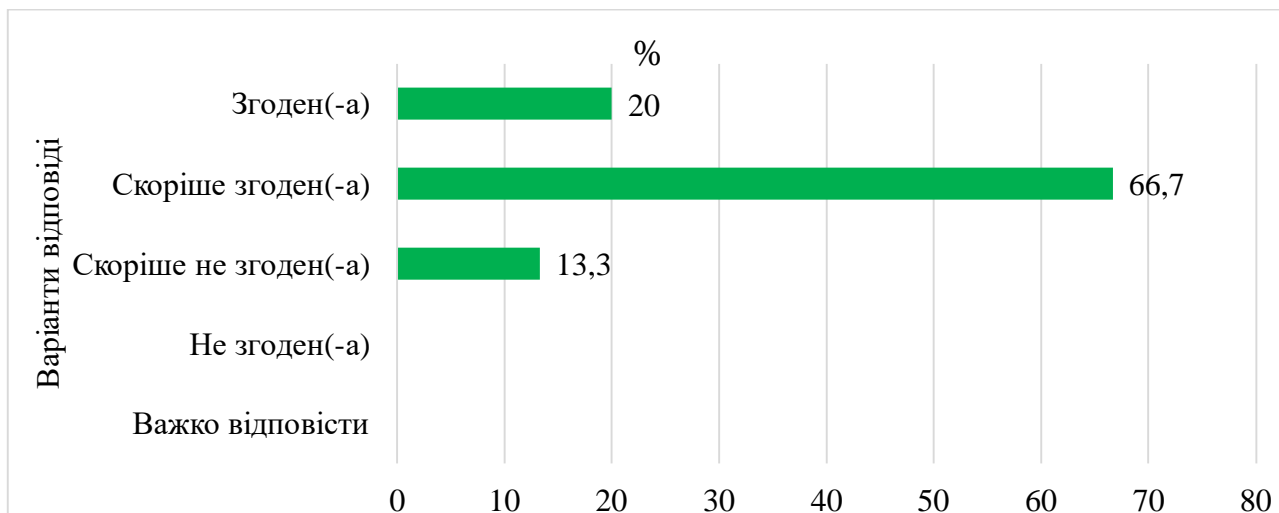

Рисунок 9. Розподіл відповідей опитаних експертів стосовно твердження, що одним із шляхів покращення стану діяльності ДЮСШ є звертання уваги військових – відомих випускників ДЮСШ на потребу розвитку спорту в умовах воєнних дій і протистояння з Росією

Результати опитування підкреслюють високу підтримку ідеї активізації уваги відомих військових - випускників ДЮСШ до розвитку спорту в умовах війни. Ця підтримка свідчить про важливість створення і впровадження програм, які б залучали військових до популяризації активного способу життя.

Наступне і останнє твердження було відносно того, що одним із шляхів покращення стану діяльності ДЮСШ є пропозиція про введення відомостей про стан дитячо-юнацького спорту до основних показників звітності міст і громад, за якими оцінюють успішність їхньої роботи (рис. 10). Обробивши дані, можна говорити про наступне: 20% респондентів повністю підтримують ідею введення відомостей про стан дитячо-юнацького спорту до звітності. 40% респондентів скоріше згодні з даним твердженням, що вказує на певний рівень розуміння важливості оцінки стану дитячо-юнацького спорту. Це може свідчити про те, що більшість опитаних вважають цю ініціативу важливою, але потребують додаткових аргументів або інформації для повної підтримки. 13,3% респондентів висловилися як «Скоріше не згоден(-а)», а 6,7% «Не згоден(-а)». Це може

вказувати на можливі побоювання щодо доцільності або ефективності введення таких показників, а також на можливість існування відомих їм альтернативних підходів до оцінки роботи місцевих органів влади. 20% респондентів вказали на те, що їм важко відповісти на це питання. Це може свідчити про недостатню обізнаність про деталі ініціативи або ж про складність у формулюванні однозначної думки стосовно цієї теми.

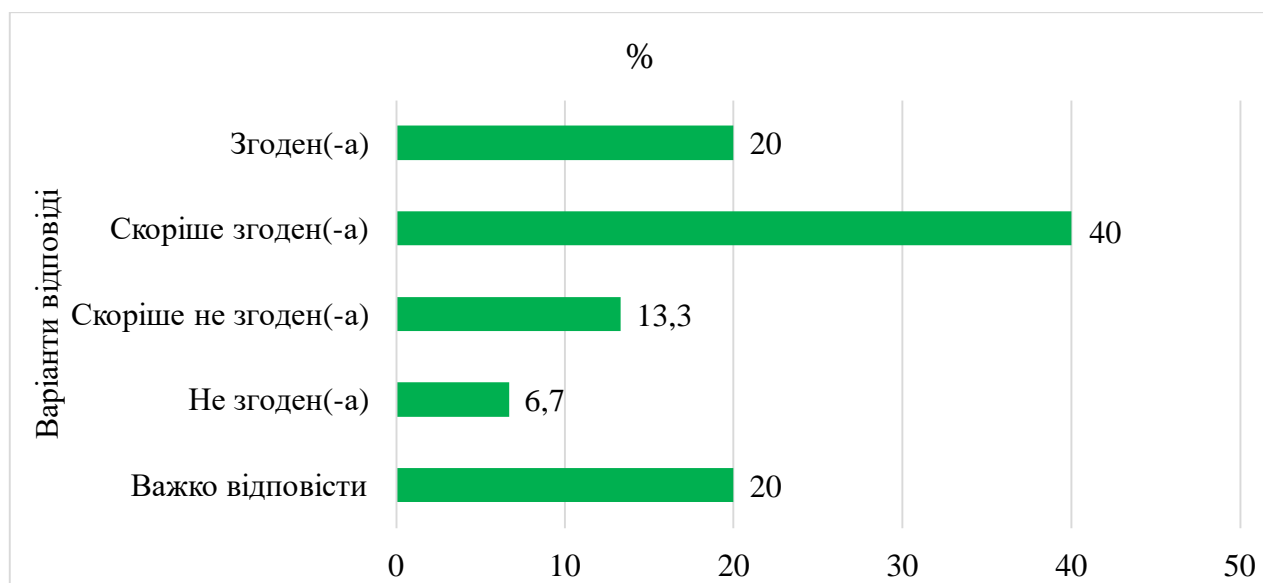

Рисунок 10. Розподіл відповідей респондентів стосовно твердження щодо того, що одним із шляхів покращення стану діяльності ДЮСШ є введення відомостей про стан дитячо-юнацького спорту до основних показників звітності міст і громад, за якими оцінюють успішність їх роботи

На загал результати проведеного опитування та обробки отриманого матеріалу (рис. 10) демонструють розмаїття думок щодо важливості включення інформації про стан дитячо-юнацького спорту до звітності місцевих органів влади. Незважаючи на те, що частина усвідомлює важливість такого кроку, проте, є певні групи, які не готові повністю підтримати цю ініціативу.

Загальні відомості про респондентів, які прийняли участь у дослідженні. Для створення експертної групи було опитано 15 директорів

різних дитячо-юнацьких спортивних шкіл системи освіти Дніпропетровської області, з них:

- віком від 51 до 60 років 6 осіб (40%), віком 61 рік та старше 6 осіб (40%) та віком від 41 до 50 років 3 особи (20%). Найбільша частка учасників склали респондентів віком за 51 рік, цей факт вказує на те, що вони мають багаторічний досвід у сфері спорту. Такий розподіл може свідчити про високу компетентність і глибокі знання опитаних експертів, які накопичили багаторічний практичний досвід у своїй галузі. Відсутність експертів молодших вікових груп (до 40 років) може свідчити також про певний дефіцит молодих керівних кадрів у цій сфері. Це може бути викликом для оновлення професійного середовища та впровадження інноваційних підходів у розвитку дитячо-юнацького спорту. Адже з одного боку, старші за віком фахівці мають великий досвід і можуть виступати наставниками для молодших колег. Тоді як з іншого, відсутність значної кількості молодих фахівців може обмежити доступ до нових ідей та сучасних підходів, що є важливим для адаптації дитячо-юнацького спорту до сучасних умов, особливо в умовах війни;

- за гендерною ознакою – чоловіків становить 80%, жінок – 20% від загальної кількості опитаних. Слід вважати, що у цьому питанні існує своєрідний «перекіс» на користь чоловіків, що потрібно взяти до уваги;

- за стажем роботи у сфері фізичної культури і спорту. Найбільшу групу складають фахівці зі стажем понад 31 рік — 46,7%, що вказує на значну кількість фахівців з багаторічним досвідом (рис. 11). Це позитивний фактор, оскільки такі експерти мають глибокі знання та практичний досвід, що може бути корисним для розвитку сфери спорту. Експерти зі значним стажем є важливими для розвитку спорту, оскільки такі фахівці володіють глибоким розумінням процесів і мають можливість передавати свій досвід молодшим поколінням. Їхня участь у розробці стратегічних рішень може забезпечити стабільність і ефективність розвитку цієї сфери. 20% респондентів мають досвід

роботи до 5 років. Наявність молодих спеціалістів свідчить все ж про поступове оновлення професійного середовища. Це створює можливості для впровадження інновацій та нових підходів у сфері фізичної культури і спорту. Однак важливо забезпечити можливість для молодих фахівців отримати досвід і знання від більш досвідчених колег. 13,3% експертів працюють у цій сфері від 16 до 20 років, а групи зі стажем від 11 до 15 років, від 21 до 25 років та від 26 до 30 років складають по 6,7% кожна.

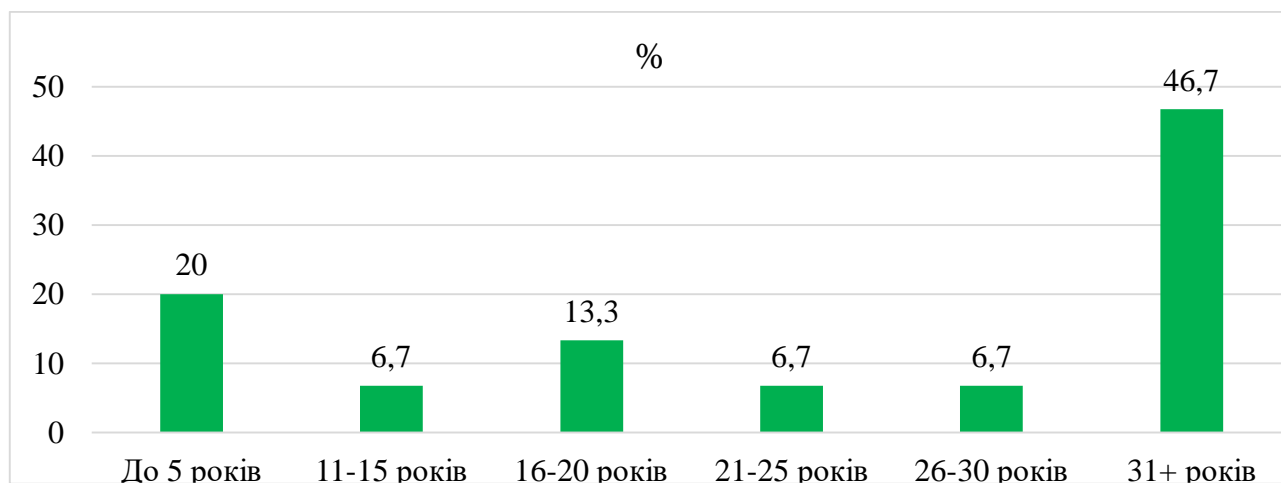

Рисунок 13. Групи респондентів за їх стажем роботи в якості директора ДЮСШ Дніпропетровської області

Висновки. З аналізу наведених даних стає очевидним, що хоча органи місцевої влади й приділяють увагу дитячо-юнацькому спорту, вони не завжди зосереджують свою увагу на розвитку спорту. Однак, незважаючи на військові дії, важливість фізичної культури і спорту не варто недооцінювати, оскільки в існуючих умовах вони є фактором військової підготовки молоді.

Результати опитування свідчать також про те, що існує деяке зменшення уваги з боку батьків та їхніх дітей до активних занять спортом. Батьки, які самі переживають стрес, пов'язаний з війною, можуть бути менш схильні заохочувати дітей до активного способу життя. Це може призвести до зниження кількості дітей, які займаються спортом, що в подальшому негативно вплине на як розвиток сфери фізичної культури і спорту, так і на фізичний стан дітей.

В умовах війни постає питання про необхідність прийняття державою законодавчих актів, що стосуються розвитку фізичної культури і спорту. Реалії, в яких ми живемо, потребують адаптації законодавства до нових викликів, з якими стикається суспільство. Введення таких законодавчих ініціатив може допомогти зосередити увагу на фізичній культурі і спорті, залучити фінансування та створити нові можливості для розвитку дитячо-юнацького спорту. Важливо також зазначити, що участь відомих випускників ДЮСШ, або військових, може стати потужним стимулом для розвитку спорту. Ці впливові особистості слугують позитивним прикладом для молоді, надихаючи їх займатися спортом, навіть у найважчі часи. Вони ж можуть ініціювати різноманітні заходи, спрямовані на популяризацію спорту серед молоді, що позитивно вплине на загальний стан спорту в громадах. Громадські організації, волонтери та активісти також можуть відігравати значну роль у підтримці і розвитку спортивних ініціатив. Це організація спортивних заходів, допомога у залученні фінансування або навіть підтримка морального духу дітей тощо.

Перспектива подальших досліджень полягає у розробці регіональних програм подальшого розвитку дитячо-юнацького спорту, які відображають місцеві умови та особливо

сті розвитку спорту в регіонах України.

Список використаних джерел

1. Беленюк Ж.В. Механізми публічного управління у сфері фізичної культури та спорту в умовах повоєнної відбудови України: дис. д-ра філос.: 281 Публічне управління та адміністрування. Київ, 2023. 208 с.
2. Беленюк Ж. В. Сучасний стан сфери фізичного виховання та спорту України в умовах військової агресії росії. *Публічне урядування*. 2023. № 1 (34). С. 100-104. doi.org/10.32689/2617-2224-2023-1(34)-12.
3. Беленюк Ж. В. Формування механізму публічного управління в системі повоєнного відновлення сфери фізичного виховання і спорту України. *Вчені*

записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2023. Том 34 (73). № 2. С. 129–133. URL : <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.2/22>.

4. Вже понад 450 українських спортсменів та тренерів загинули на війні з Росією. URL : <https://suspihne.media/sport/755829-vze-ponad-450-ukrainskih-sportsmeniv-ta-treneriv-zaginuli-na-vijni-z-rosieiu/>

5. В умовах повномасштабної воєнної агресії росії проти України завдяки мужності та героїзму наших Сил безпеки та оборони в Ізмаїлі продовжується спортивне життя та повноцінний тренувальний процес. URL : <https://izmail-mr.od.gov.ua/v-umovah-povnomasshtabnoyi-voyennoyi-agresiyi-rosiyi-proty-ukrayiny-zavdyaky-muzhnosti-ta-geroyizmu-nashyh-syl-bezpeky-ta-oborony-v-izmayili-prodovzhuyetsya-sportyvne-zhyttya-ta-povnoczinnyj-trenuvaln/>

6. 12 дитячо-юнацьких спортивних шкіл пошкоджено внаслідок бойових дій. URL : <https://www.zoda.gov.ua/news/66803/12-dityacho-junatskih-sportivnih-shkil-poshkodzheno-vnaslidok-boyovih-diy.html>

7. Дитячо-юнацький футзал в Україні: відродження під час повномасштабної війни. URL: <https://5x5.org.ua/2023/11/03/dytyacho-yunatskyj-futzal-v-ukrayini-vidrozhennya-pid-chas-povnomasshtabnoyi-vijny-foto/>

8. Дослідження ініціатив у сфері повоєнного відновлення. Червень 2023 року. 208 с. URL : https://ucipr.org.ua/images/files/1832/1832_file.pdf

9. Зруйновано до фундаменту: наслідки ракетного удару 30 травня по дитячій кінно-спортивній школі на Харківщині. URL : <https://suspihne.media/kharkiv/757381-zrujnovano-do-fundamentu-naslidki-raketnogo-udaru-30-travna-po-ditacij-kinno-sportivnij-skoli-na-harkivsini/>

10. Міжобласний дитячо-юнацький турнір з футболу пам'яті захисників України відбувся у Каневі. URL : http://kanos.com.ua/mizhoblasnyj-dytyacho-yunatskyj-turnir-z-futbolu-pamyati-zahysnykiv-ukrajiny-vidbuvsya-u-kanevi-foto/#google_vignette

11. На Березівщині відбувся всеукраїнський молодіжний турнір з футболу.
URL : <https://sport.karpat.in.ua/?p=13853&lang=uk>
12. Під час нічної атаки РФ знищила школу вітрильного спорту в Одесі.
URL : <https://espreso.tv/pid-chas-nichnoi-ataki-rf-znishchila-shkolu-vitrilnogo-sportu-v-odesi>
13. План відновлення. Освіта і наука (проект станом на 03.08.2022). URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2022/08/19/НО.projekt.Planu.vidnovl.Osv.i.nauky-19.08.2022.pdf>
14. Попри війну Україна відновлює масовий і дитячо-юнацький спорт – Вадим Гутцайт. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/02/rozvytok-masovogo-i-dytyachogo-sportu-zalyshayetsya-priorityetom-ministr-molodi-ta-sportu-ukrayiny-vadym-gutczejt/>
15. Про організацію освітнього процесу. Лист МОН України № 1/3371-22 від 06 березня 2022 року. URL : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86062/
16. Пропозиції Робочої групи молоді і спорту до Плану відновлення України від наслідків війни. URL : <https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Docs/2022/%D0%94%D0%BE%20%D0%BE%D0%B1%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F/25.07.22/%D0%9F%D0%9B%D0%90%D0%9D.pdf>
17. Рівень залученості дітей та молоді до рухової і фізичної активності та вплив спорту на фізичне і ментальне здоров'я: Звіт за результатами дослідження. Київ, 2023. 60 с. URL : https://dismp.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit_ruhova-aktivnist.pdf
18. Стало відомо, скільки спортсменів загинули через війну росії проти України. URL : <https://www.slovoidilo.ua/2024/05/16/novyna/bezpeka/stalo-vidomo-skilky-sportsmeniv-zahynuly-cherez-vijnu-rosiyi-proty-ukrayiny>

19. Ткачук А., Третяк Ю. Про відновлення та регіональний розвиток після війни. URL : <https://www.csi.org.ua/news/pro-vidnovlennya-ta-regionalnyj-rozvytok-pislya-vijny/>

20. Україна: тяжкі наслідки війни для закладів освіти та майбутнього дітей. URL : <https://www.hrw.org/uk/news/2023/11/08/ukraine-wars-toll-schools-childrens-future>